

Adevărul

Cotidian independent - J 02 nr. 1886 1991

ANUL IV | Nr. 749 | MIERCURI, 4 NOIEMBRIE, 1992 | 8 pag. - 15 lei

In sprijinul Primăriei

Primum spre publicare

Stimată Redacție,

Mă numesc Gh. M. Dehelean, pensionar CFR, fost mecanic de locomotivă și prin prezenta vreau să vă mulțumesc în numele mai multor cititori al ziarului dumneavoastră, pentru replica dată prin scrisoarea deschisă publicată în ziua de 30 octombrie 1992, în ziar, D-lui Primar.

Dinsul, în interviul acordat Radioului Timișoara, a arătat tot ce nu a realizat, aruncând în dreapta și în stînga responsabilități altora.

Mai intrigant și de neconceput pentru un reprezentant al puterii locale, ales de electorat, să pronunțe niște injurii și calomnii la adresa unor oameni cu funcții alese de electorat tot ca dînsul.

Expresia pe care a folosit-o în interviul acordat Radioului Timișoara în dimineața zilei de 29 octombrie 1992, la adresa unor demnitari, sună cam așa: Pînă cînd în fruntea statului român sînt oameni ca: Adrian Păunescu, Vadim Tudor și Iliescu, cununa de

spini de pe fruntea României nu va dispărea.

Cînd d-l Primar al Aradului s-a exprimat așa, la ce s-a gîndit, oare, ale cui interese le apără și cui îi slujește? Pe cine are în spate? În orice caz, electoratul nu-l are în spate!!!

Aș dori prin modesta mea scrisoare adresată dumneavoastră, stimată Redacție, să mă fac exponentul acelor părți de nemulțumiți care suferă și nu birfesc, răbdă și așteaptă în dorința de a auzi vești de mai bine despre această țară, deci așteaptă altceva nu ce așteaptă dl. Primar.

Dacă considerați că rîndurile scrise de mine pot aduce cuiva vreo alinare, aduceți-le la cunoștința cui se cuvine!

Cu deosebită stimă,
GH. M. DEHELEAN

P.S. Vă rog să fiu scuzat dacă expresiile folosite nu sînt chiar exacte. Am scris-o ad memoriam.

Sigur, în această toamnă, o călătorie cu tramvaiul este mai ieftină decît cu mașina.

Foto: M. CANCIU

O nouă provocare a extremismului unghuresc

Am meditat asupra oportunității de a mai răspunde unor afirmații și atacuri ale extremismului maghiar. Am fost chiar sfătuit de cunoșcuți prieteni români cît și maghiari că avem nevoie de reconciliere, de bună înțelegere, trăind și muncind împreună. Le-am dat dreptate și am evitat în ultimul timp să mă abordez asemenea subiecte sensibile. Dar o asemenea hotărîre interioară poate fi respectată cînd o respectă și cel de lîngă tine, dacă și el doarește cu adevărat reconcilierea. Or, acest lucru nu s-a întîmplat. Am închis ochii la multe provocări făcute de extremiștii unguri cu sprijinul primarului din Arad. Dar acum este vorba nu de o irresponsabilitate, ci de o acțiune premeditată, gîndită. Și mă refer la victoria acripii dure a UDMR prin adoptarea și publicarea Declarației privind problema națională, datată Cluj (deci nu Cluj-Napoca?) la 25 octombrie 1992. În fața acestei deformări grosolane a istoriei, a unor pretenții absurde, a nostalgiei unor privilegii din perioada dualismu-

lui și a comunismului, conștiința nu-mi permite să mă abțin de la a-mi spune punctul de vedere. Deci, de la început, în Declarație se fac afirmații grave privitoare la faptul că maghiarimea din România nu are o soluție acceptabilă, că se acționează pentru dezrădăcinarea, lichidarea și asimilarea ei, și se aduc într-un preambul argumente trunchiate din Proclamația de la Marea Adunare de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918. În acțiunea legitimă a Adunării consacrată pentru a hotărî Unirea teritoriilor locuite de români din defuncta monarhie austro-ungară cu România, în entuziasmul general și ca o bună dovadă de credință și spirit conciliator, s-a afirmat și „Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie...” În primul rînd, se folosește tot limbajul vechii monarhii dualiste, fiind vorba de popoare conlocuitoare. Acest lucru era valabil într-un stat federal cum îl doreau unii în a

lera antisemitismul. Nu știu exact pe cine a avut în vedere cînd a promis că va elucida cauza morților de la Revoluția din Decembrie. Și nu știu dacă cei vinovați au început să se sperie. Foștilor „golani” al Pieței Universității le-a spus că vor putea dialoga cu președintele țării dacă se va ivi ocazia. Ea nu se ratează ocazii și de la doi metri, așa că... Tinerilor dezamăgiți le spune că se caută „resurse utilizabile pentru integrarea socială a tineretului generației”. Se va asigura transparență cu toate părțile presei, inclusiv o anumită parte. D-lui Verdeț și pesemiștilor le-a tăiat avîntul afirmînd că „statul nu trebuie să cedeze tentației — foarte puternice uneori — de a reveni la mecanismele sistemului centralizat, de comandă”. Celor de la Kominternul revitalizat, d-l. Iliescu le spune fără echivoc că va lupta pentru „consolidarea legăturilor noastre cu NATO și Uniunea Europei Occidentale”. Așadar, tot mirajul occidental. Fără comentarii, dar cu o întrebare: va putea președintele Iliescu și guvernul pe care îl va forma FDSN-ul să-și respecte principiile și obiectivele propuse, atît de generoase teoretic dar atît de greu de realizat în practică? Exercițiul de democrație ne învață că trebuie să-l acordăm credit d-lui Iliescu. Pînă la proba contrarie.

I. IERCAN
continuare în pagina 4

Jocuri de toamnă

Firma ELLIS încearcă să ne impună adevărul că moda este o stare de spirit, o afirmație a gradului de cultură, iubire de viață și psihologie feminină. Parada model devine un joc care evaluează frumosul, înțeles de un artist cu gusturi elevate. Într-o seară de toamnă, e bine să visezi, să-ți pui dorințe, să schimbi opinii despre modă, extravagante, să admiri că modestia înseamnă eleganță, o eleganță rezultată din combinarea a cît mai puține elemente.

Colecția ELLIS este un joc intelectual rafinat ce cumulează lirism, tandrețe, romanticism, imaginație. Decorul autumnal și-a așteptat oaspeții într-o sală în care dorința și frăgostea de alb au făcut ca modelele prezentate, veșmintele să nu mai fie doar un semn social, ci să devină amăgitoare mistere care ne fură sentimentele în favoarea unei culori, a unei finute pentru că halna este o sărbătoare pentru călcarea și pentru că

Innoire.

Patroana firmei ELLIS d-na Elena Lășlean a ales libertatea de a inventa cu fantezie, și-a exprimat dorința de a îmbogăți spectacolul străzii prin armonia siluetelor, culorilor și a clarificării despre eleganță și extravaganță.

Stilul ELLIS se remarcă prin rafinament și senzualitate, vaporos și decent, comod și excentric, simplu și sexy, sincer și misterios, rațional și practic.

După seara plină de farmec ce a dat naștere unor pasiuni și gînduri privind manechinile cu zîmbet diafan și priviri candida, vom căuta cu siguranță CASA DE MODA ELLIS, strada Fr. Engels nr. 4, telefon 13283.

prof. MONICA LATCOV

Pe 22 octombrie a.c. în Salonul de oglindă al Centrului Militar din Arad a avut loc prezentarea colecției de toamnă a Casei de modă „ELLIS” din Arad.

4 Noiembrie — Ziua Poliției Române

Poliția Română, această instituție fundamentală a statului de drept, are din nou, o zi festivă. Credem că este oportun și, deopotrivă, interesant de știut care este rolul acestui instituției și cît de lung a fost drumul devenirii ei.

Derivat din grecescul „politeia”, cuvîntul „poliție”, înseamnă „activitate de ordine în stat” și a intrat în limba noastră în perioada fanariotă. Începînd cu secolele XVII — XVIII, această noțiune, care se referea inițial doar la „activitatea Domnitorului” și a „obiăduitorilor țării”, s-a extins.

Cu trecerea timpului, activitățile poliției s-au structurat tot mai clar, domnitorii vremii adăugîndu-i însărcinări noi. În anul 1782, Vodă Șaragea Nicolae dispune în-

ființarea „pășușului” — un fel de pașaport — fără de care nimeni nu putea trece de fruntariile țării. Tot în vremea lui Șaragea s-au creat „polițiile pentru igienă publică”, „poliția podurilor peste Dîmbovița”, a „drumurilor din București”, a „cafenelilor și hanurilor” și a „controlului străzilor”. Mai apoi, sub Mihai Șuțu Vodă, în 1784, se dă un „pitac” care obligă poliția la „paza sfintelor bisericilor”. De asemenea, apare „poliția tirgurilor”, „piețelor”, a „circulației” și „cea sanitară”.

Prima lege, însă, care prevede organizarea poliției, — Regulamentul Organic — s-a pus în aplicare în Iulie 1831 în Muntenia, iar în Moldova în Ianuarie 1832. Atribuțiile poliției sînt stabilite, de data aceasta, prin „dispoziții re-

gulamentare”, care, reunite, vor alcătui „Codica Poliției nească”.

După Unirea Principatelor Române, la 4 noiembrie 1860, este publicată „Instrucțiunea circulară către domnii prefecti”, socotită prima lege de organizare a Poliției în Principatele Unite, adică prima lege a Poliției Române.

Ulterior sub domnia lui Cuza Vodă, apare și „Legea Poliției Române”, denumită „Legea Comunală din 1864”. Acest act certifică nașterea Poliției Române.

În aprilie 1903 apare Legea Organică a Poliției, numită și

Șeful Inspectoratului,
Colonel,
RADULESCU ANGHEL

continuare în pagina 2

Forțele iredentiste în acțiune (I)

Evenimentele dramatice ce au loc în Iugoslavia, lupte crincene între popoarele (etnii) din componența fostei republici federative, rezultatul fiind de zece de mii de morți și milioane de refugiați, producerea pagubelor materiale de nerecuperat, distrugerea unor valori culturale și istorice incalculabile, precum și proclamarea independenței unor republici au căpătat o importanță deosebită care depășește zona Balcanică și Europeană, antrenând preocupări și acțiuni chiar ale unor organizații și organisme internaționale și mondiale inclusiv ale O.N.U.

Toate acestea ne îndeamnă pe noi românii la reflecție: oare acest fenomen este rezultatul prăbușirii sistemului comunist instaurat în EUROPA de Est după al doilea război mondial sau un rezultat al vechilor planuri iredentiste ANTIVERSAILLES? După părerea noastră este și una și alta, iar în plus, este vorba și de aplicarea unor SCENARII, deocamdată greu de descifrat.

Sindromul iugoslav demonstrează încă o dată că conglomeratele statale construite artificial mai devreme sau mai târziu își încetează existența.

Pentru țara noastră fenomenul iugoslav trebuie privit nuanțat în contextul destrămării statelor totalitare și multinaționale constituite pe baze federative și niciodată prin defectivitatea sistemului VERSAILLES, așa cum încearcă să acrediteze ideea dușmanii inversunați ai acestui sistem și care au pus serios în pericol pentru dezmembrarea Iugoslaviei.

Un scurt istoric în spațiul geografic care în prezent constituie arena unor confruntări sângeroase ne edifică asupra cauzelor acestor confruntări.

În antichitate teritoriul fostei Iugoslavii a fost locuit de triburi ILIRICE, în secolele III-I înainte de CRISTOS au intrat în stăpânirea ROMEI; iar partea răsăriteană după anul 395 în componența Imperiului Bizantin. În secolele VI și VII în zonă s-au stabilit triburile sîrbilor, croaților, slovenilor, veniți din imensele stepe din Răsărit. Slovenii și croații ca și ungurii au adoptat religie catolică, sîrbii și muntenegrenii — ORTODOXISMUL, iar în secolele VII-XII au luat ființă CNEZATE, REGATE pe întreg teritoriul. Invazia OTOMANĂ din 1354 a avut ca obiect și statele din peninsula Balcanică implicând statele SLAVE iar după victoriile de la MARITA (1371) și KOSOVO (1389) au fost incluse în Imperiul OTOMAN iar SLOVENIA și CROAȚIA au fost anexate de imperiul HABSBURGIC.

După secole de rezistență antiotomană și de asimilare, lupta de eliberare a luat un nou avânt fapt care a făcut ca în anul 1798 să fie recunoscută de otomani independența MUNTEGRULUI. În 1882 SERBIA a devenit regat, iar în 1912-1913 a participat la cele două războaie balcanice, devine portdrapelul luptei de eliberare a slavilor din sud împotriva celor două imperii OTOMAN și HABSBURGIC, facilitând activitatea unor organizații SERBE din care s-a detașat cea care a organizat ATENTATUL de la SARAJEVO împotriva moștenitorului tronului Austro-Ungariei, pretext pentru declanșarea primului război mondial.

Participând la războaiele balcanice a fost învinsă în 1915 dar s-a refăcut și a luptat cu succes împotriva armatelor austro-ungare, germane și bulgare pe frontul de la SALONIC.

După înfrângerea puterilor centrale în noiembrie 1918 a fost proclamat Regatul sîrbilor, croaților și slovenilor care cuprindea Serbia, Muntenegru, Macedonia, Slovenia, Croația, Dalmația, Voivodina și Bosnia-Herțegovina iar în 3 octombrie 1929 statul a adoptat denumirea de Regatul Iugoslaviei. În perioada interbelică Iugoslavia a făcut parte din grupul țărilor care se pronunțau pentru respectarea tratatelor semnate la VERSAILLES împotriva tendințelor revanșarde și revizioniste ale GERMANIEI, UNGARIEI și BULGARIEI. În același timp împreună cu ROMANIA și CEHOSLOVACIA încheiat PACTUL MICII ÎNTELEGERI pentru stoparea tendințelor revizioniste ale Ungariei și Bulgariei în același timp a subscris și la Pactul ÎNTELEGERII BALCANICE.

Statele revizioniste și revanșarde GERMANIA HITLERISTĂ secundată de UNIUNEA SOVIETICĂ a contestat sistemul tratatelor de la VERSAILLES care a constă în eliberarea națională a popoarelor fost captive în cadrul imperiului Austro-Ungar. Politica statelor revizioniste și revanșarde a urmărit modificarea prin forță a STATULUI EUROPEAN dezlanțuind cel de-al doilea război mondial.

Începând cu septembrie 1939, agresorii au lichidat POLOANIA, CEHOSLOVACIA; GERMANIA a ocupat FRANȚA, OLANDA, DANEMARCA și NORVEGIA. UNIUNEA SOVIETICĂ a copleșit țările baltice, FINLANDA, BASARABIA, nordul BUCOVINEI și ȚINUTUL HERȚA.

Președintele filialei județene Arad al UNCMR Colonei (r) CONSTANTIN FICEA

Memoria timpului

Ținutul Herței

Înainte de 1940, ținutul Herței era o zonă locuită în exclusivitate de români. Dar în acel an dramatic pentru România, trupele lui Stalin au ocupat, în urma ultimatumului, nu numai Basarabia și Nordul Bucovinei, ci și această palmă de pământ neprecizată în nota ultimativă. De-a lungul timpului, s-au pus în discuție două variante în legătură cu această acțiune tipic imperialistă. Prima, în care se vorbea despre un anumit creion gros cu care s-ar fi trasat noile hotare și datorită dimensiunilor cărbunelui instrumentului, ținutul ar fi căzut în zona de ocupație. A doua variantă ne spune că unele unități militare ar fi ajuns la Herța din greșeală și dacă tot au ajuns, au rămas acolo. Venind ca „eliberatori”, ei l-au îndepărtat pe locuitorii de baștină din biserică și din școli, i-au scăpat de cărțile scrise de „imperialiștii” români și s-au străduit să-i „elibereze” într-o bună măsură și de limba lor maternă.

Azi, consecințele ocupației sînt grele și dificil de reparat. Copiii vorbesc românește puținându-se, consecință a utilizării mai mult a limbii ruse, impusă ca limbă oficială. Doar bunicii știu comunica mai fluent în limba română. Generațiile mai noi, provenite și din căsătorii mixte între români, ruși și ucraineni, chiar românește vorbind, împeștează cele spuse cu vorbe rusești ce le vin mai repede la îndemână.

Școala centrală din Herța purta numele marelui cărturar român Gheorghe Asachi. Azi, aici se învață în limba rusă, iar copiii care vor să învețe în limba română o pot face numai în școlile de la periferie sau în cele din satele învecinate. Bustul cărturarului, care străjuia clădirea școlii, a fost dărâmat în mod barbar, în locul lui fiind implantat mai întâi unul de-al lui Stalin, înlocuit ulterior cu unul reprezentându-l pe Lenin. De fapt, acesta nu este

singurul bust al „ilustrului” —, pe o distanță de aproximativ un kilometru sînt cinci: unul în fața căminului cultural, altul lângă spital, altul în fața fostei case a pionierilor etc.

Înaintașii noștri nu și-au găsit loc aici. Sistemul ideologic la care au fost supuși localnicii ani îndelungați a încercat să ștergă din sufletele și conștiința lor tot ce este românesc. Într-un colț din zidul școlii se regăsește înzidită inscripția gravată în piatră ce își avea locul sub bustul lui Gheorghe Asachi: „Marelui dascăl, recunoștință”. S-a vrut să fie sortită uitării, dar a rămas, în timp, ca o rană sîngerindă.

Din anul acesta, ținutul Herței din Ucraina a fost declarat raion românesc. Se poate spune că printr-o asemenea decizie s-a încercat de fapt o manevră: aceea de a-l separa pe românii din Herța, ce ocupă și azi ținutul în proporție de 92 la sută de cei din alte zone ale Nordului Bucovinei, unde aceștia nu mai sînt alți de mulți datorită politicii staliniste a deportărilor și de colonizarea ulterioară cu alte neamuri.

Pe mai departe este însă nevoie de coeziune și unitate spirituală pentru realizarea obiectivelor de renaștere națională. Și, în contextul actual, Herța trebuie să fie acel centru spiritual și de cuget românesc care să susțină în jurul său românii de pe acele meleaguri.

Este sigur că în momentul constituirii acestui raion, la adunarea unde deputații raionali au cuvîntat care în românește, care în rusește „slobozindu-și ofurile”, pe frontispiciul sălii mai trona încă seceră și ciocanul. Vorbitorii numeau evenimentul „momentul ferfelii”. Acest moment, însă, va trebui să nu mai fie niciodată secerat și nici lovit de vreun ciocan oarecare.

EMIL MAIOR

O nouă provocare a extremismului unghuresc

„...așadar din paginile 1 anonimatilor — o viață normală...”. Citatul nu are nevoie de nici un comentariu, reflectă o situație valabilă și azi, în care minoritățile, ca în nici o țară europeană, se pot bucura în România de toate drepturile, plus cele etnice, ceea ce în anumite situații le conferă privilegii față de români. Mai trebuie să precizăm că la Conferința de pace de la Versailles România i s-a refuzat fruntariile prevăzute în tratatul de alianță din 1916, punându-se linia de demarcație între Ungaria și România mult mai spre est, rămînînd în afara teritoriului național porțiuni mari cu o structură etnică majoritar românească, cum o recunoscuse, în anii exilului, spre stupefacția conducătorilor unghuri, și Lajos Kossuth.

O problemă de care guvernul român a fost și este acuzat a fost ocuparea Ungariei, în vara anului 1919. Acest lucru s-a produs însă în următoarele condiții. Guvernul

de inspirație bolșevico-evreoleninista condus de Bela Kun a refuzat să recunoască hotărîrea de la Alba Iulia și a intrat în contact cu guvernul Rusiei sovietice proiectînd un atac militar împotriva României din două direcții. După ce atacaseră Cehoslovacia, armatele unghure au atacat România, fără declarație de război, în noaptea de 15-16 aprilie 1919, dîndu-se la crime împotriva umanității, incitînd extremismii unghuri din Transilvania. Numai pe Crucea martirilor din Arad, care și-ar merita locul ce i se cuvine, sînt trecute peste 80 de nume care au căzut victime atrocităților comise de acești sălbatici. Majoritatea sînt învățători, preoți dar nu lipsesc nici familii întregi masacrate, femei și copii deopotrivă. (Vezi E. Dublea: Municipiul și județul Arad, Concordia, 1938). În aceste condiții armatele române au trecut la contra-atac și au intrat în Budapesta la 20 august 1919. Cu toate acestea oamenii politici ro-

mâni au susținut, au prevăzută și au respectat prin Constituția din 29 martie 1923 „deplină egalitate și îndreptățire în fața legii fără deosebire de origine etnică, limbă și religie”. Aceleași lucruri se prevăd și în prezent. Atunci ce vor extremismii unghuriști? Spun singuri: „Autonomia comunităților etnice și religioase constituie o parte organică a trecutului Transilvaniei”. Deci, mai clar. „În 1366 Ludovic de Anjou, regele Ungariei a încurajat politica oficială de stat de maghiarizare a românilor și de excludere a lor din viața politică”. În 1437 s-a încheiat „Unio Trium Nationum” între unghuri, secui și sași iar în 1568 au fost recunoscute legile numai „cele patru religii recepte: catolică, luterană, calvină și unitariană” după ce încă din 1428 regele Sigismund decisese: „să se despoale de avere toți nobilii și cnezii care tin pe moșiile lor preoți ortodocși, cărora li se va confiscă averea”. Precizăm doar

pentru a vedea că existau și români și că erau de credință ortodoxă. Deci, lată, cum înțeleg unghuriștii de azi autonomia comunităților etnice și religioase. Și mai au un principiu drag: „Calea auto-administrației, pe baza principiului autonomiei comunitare”. Vă amintiți de fosta regiune autonomă maghiară pe care extremismii unghuriști — comuniștii de ieri, capitaliștii de azi — o regretă cu nostalgie? Vă amintiți, ați uitat sau nu cunoașteți excesele la care s-au dat pentru de-naționalizarea românilor în aceste zone autoadministrate? Prin anii 1960 am fost invitat de un coleg în vacanță în secuime. Aici un bărbat în floarea vîrstei, îmi spune nu fără mîndrie: „En olah vagyok” (Eu sînt român). Așa au procedat nu numai cu românii, dar și cu secuii pe care i-au maghiarizat. Cronicarul secui Nagy Szabo Ferencz descrie întâmplări din 1562: „Unghuri au pus să se cioplească o mulțime de țepi din pădurea ora-

șului (Tirgu Mureș) și acolo i-au tîrît pe secui, i-au tras în țepă, pe mulți i-au spinzurat. Pînă în cealaltă dimineață au răpît și adus aici alți secui, pe care i-au măcelărit tot așa, sub spinzurătoare... Zile în șir tot așa au stat lucrurile. Odată și odată li s-a făcut lehamite de ucideri, le-au lăsat baltă, dar s-au apucat să le rețeze nasurile, urechile, dar și acestea cu atîta sălbăticie, încît nasul li rețeau cu buze cu tot, și pe cei cărora le rețeau urechile li ju-puiau pînă la gît, și așa au murit mulți”.

Aceasta este acțiunea civilizatoare a extremismilor maghiari. Desigur, nu ne mai e frică de asemenea metode, cu toate că din 1940 pînă astăzi nu a trecut mult. Chiar mai aproape sînt masacrele din decembrie 1989 din secuime sau barbariile din martie 1990, de la Tirgu Mureș și alte localități. În general, e bine ca acești extremismi să-și bage mîinile în cap, iar populația și concetățenii noștri maghiari să-l determine să facă acest lucru.

Numai așa va fi înțelegere și vom demonstra cu toții că vrem binele României. Altfel...

LA TELEFON 10634 ORELE 9-12 ADEVĂRUL - LA DISPOZITIA DV

■ **DI. ANTON AHALAHIE** cartier Subcetate, ne spune că, în vară, lucrătorii de la Regia autonomă apă-canal au început o lucrare de canalizare „spărgând drumul” de pe str. Marte. După ce au introdus „tevilă” au acoperit șanțul de mîntuială și au plecat mai departe, lăsînd denivelări serioase pe partea carosabilă a străzii. Oamenii — după ce și-au pietruit o dată cu eforturi proprii drumul — se întreabă și întreabă: nu e, ra firească și de datorita celor de la R.A. apă-canal, să lase în urmă lor așa cum au găsit? ■ **LOCATARI BLOCULUI G, ȘO. B (Piața Gării)** ne reclamă că de două săptămîni nu funcționează liftul. Și cînd te gîndești — spun oamenii că mai sînt bătrîni și bolnavi care trebuie să urce scările 10 etaje, treaba nu pare deloc simplă. Tocmai de aceea se impune o rezolvare (intervenție) rapidă. ■ **DI. PAVEȘ ARDELEAN** din Chișineu Criș transmite prin telefon, o propunere pentru ȘO Zahăr SA Arad: termenul de livrare a sfeclii de zahăr fixat pentru 5 noiembrie a.c. să fie prelungit pînă în 15 noiembrie a.c. pentru că în timp mai sînt mari cantități de sfeclă dar oamenii nu le-au putut recolta din cauza vremii instabile din ultima perioadă. Sperăm că propunerea dumnealui va fi analizată cu toată seriozitatea. ■ **DI. ADALBERT CERCEA**, str. Grădinarilor nr. 28 face o propunere pentru RATA: tramvaiul 4 barat, care circula acum între Piața Romană și Făt Frumos, să-și prelungească traseul cu trei stații, pînă în Gal, în felul acesta crescînd și eficiența tramvaiului amintit și deservirea călătorilor din zonă. Rămîne să vedem dacă RATA este de aceeași părere.

Redactor de serviciu
VASILK FILIP

Sărbătoare... la Școala Normală

Abia cînd șansa unei vîrste ghidează retrospectiv gîndurile spre începuturi, se receptează frumusețea drumului. Școala Normală „Dimitrie Tichindeal” din Arad are acest privilegiu la 16 noiembrie 1992, cînd împlinește 180 de ani de învățămînt pedagogic românesc. Pe atunci, în 1812, grație unor preoți ortodocși români, la Arad, se înființează PREPARANDIA, prima școală pedagogică de pregătire a învățătorilor din Transilvania, avîndu-l ca mentor pe Dimitrie Tichindeal. Anual, satele din „părțile arădene” beneficiau de dascăli care să învețe copiii limba românească, să păstreze credința străbună, să lumineze mințile acestora. Învățătorul era profesionist făcea muncă de apostolat, iar numele lui se risipește în personalitatea altor copii care-l venerază și azi, pe pînă, mîntea și sufletul. De aceea, absolvenții Preparandiei au rămas marii anonimi, perioadă stabilă în satele românești spre a transmite și păstra o stare de spirit, căci Preparandia nu a fost doar o școală pedagogică, ci o instituție care a răspîndit și

■ **GHEORGHE RUSU**, a cumpărat un apartament într-o clădire veche (tip ILLA) și vrea să știe, împreună cu ceilalți 19 proprietari din același imobil, cum trebuie să procedeze pentru intabulare în Cartea funciară. Interesîndu-se la conducerea RALLA am aflat că pentru înscrierea în C.F. a locuințelor cumpărate din fondul regiei (fosta ILLA), noii proprietari trebuie să se adreseze la RALLA cu o cerere pentru apartamentare a imobilului și intabulare în Cartea funciară. ■ **Materialele publicate în ziarul din 3 nov. cu adresă la primarul Aradului au stîrnit un puternic ecou în rîndul cititorilor. Reținem cîteva mesaje telefonice adresate, decl. d-lui Moiescu de cîtiva alegători din Arad: „Mă alătur în totalitate celor publicate în scrisoarea deschisă adresată de dl. Traian Curtu primarului municipiului Arad, precum și rîndurilor d-lui Zăvoianu care ne ajută să vedem adevărata față a celor din fruntea primăriei. Ar fi bine să nu uite dumnealor că nici ei nu sînt bătuți în cuie în scaunele primăriei” — ANA POPESCU. „Îi rog pe dl. Moiescu să ne dea răspuns public la următoarea întrebare: din ce motive a fost oprit semnalul sonor la ceasul din turnul Primăriei sau nu, mai pentru că nu-i place cîntecul patriotic „Hora Ardealului”? Și încă o întrebare: Cum se face că tocmai Aradul și Timișoara au rămas foarte în urmă la semnalul grîului (38 la sută)?” — IOAN ALBU. ■ **VICHENTIE DUDAȘ** (str. Simion Balint nr. 7) sesizează nerespectarea regulilor de parcare a autoturismelor în zona Spitalului județean. „Tractorul e ocupat de mașini, iar noi trebuie să circulăm pe spațiul verde, prin bălți și noroi” — spune el. Omul are dreptate, numai de se va găsi și cine să facă ordine în oprirea și staționarea autovehi-**

pastrat ideea de românitate în localitățile arădene. Și-a putut permite acest lucru avînd profesori de înaltă probitate intelectuală, morală și patriotică, printre care amintim pe C. Diaconovici Loga, Alexandru Gavra, Roman Ciorogariu, Petre Pipos, Teodor Mariș Traian Mager, E. duard Găvănescu, Nicolae Roșuț ș.a. Actuala generație de elevi și profesori rivnește a continența frumoasă tradiție începută de Tichindeal („gură de aur”), păstrînd și venerînd prestigiul acesteia. ambiționîndu-se a-i da o specifică amplitudine intelectuală. Cel aproape 1300 de elevi de la clasa I pînă la anul II postliceal, de la profilul pedagogic pînă la clasa Waldorf, îndrumați de 51 de profesori și 14 învățători vor marca 180 de ani de învățămînt preparandic la Arad, în 12 nov. 1992, printr-un amplu spectacol omagial urmat de o recepție festivă. Foști profesori și foști elevi sînteți bineveniți la sărbătoarea „Sîncereții voastre!

Prof. ANTON ILICA
Director

culilor. Poate serviciul circulației al Poliției să aibă un cuvînt de spus? ■ De la poștă ni se comunică următoarele: „Intrucît ziarul „Adevărul” din 3 nov. 1992 a sosit cu întîrziere, abonații din municipiul Arad și din județ îl vor primi cu o zi în urmă”. ■ **ELLSABETA KOVACS** din Arad, str. Filimon Sîrbu nr. 4 nu poate să înțeleagă logica după care poștașul îi aduce pensia în fiecare zi de 27 a lunii în timp ce vecinii de la nr. 5 (pe aceeași stradă) o primesc în ziua de 18. Poate o lămurește Poșta. ■ **VICTORIA TOMESCU** ne invită la stația PECO din Piața M. Viteazului unde se intră în față cu zece de canistre, în timp ce alții stau la rînd în mod disciplinat. Creдем că n-are rost să mergem la fața locului fiindcă tot n-am putea face ordine, din moment ce nici poliția nu se amestecă în această afacere. Singura speranță e aprovizionarea cu benzină suficientă, dacă vor mai veni și asemenea vremuri. ■ **IOAN HUIER**, taximetrist particular a trebuit să aștepte circa 2 ore pentru a plăti impozitul la Administrația financiară. Nu s-ar putea face ceva pentru servirea cu operativitate a solicitanților? întreabă el. Și încă o întrebare: cui să vină dă mormanul de borcane și sticle (de lapte) adunat în apartament la bloc, fiindcă nimeni de la alimentara nu mai preia asemenea ambalaje.

Redactor de serviciu
STEFAN TABULA

Poliția ne Informează

■ **ARESTARE.** A fost arestat Ioan Florin Păcurariu, 24 ani, din Șein, fără ocupație, care a comis mai multe furturi, prin spargere, de la SC „Tricoul roșu” SA Arad cu un prejudiciu de circa 270 mii lei.

■ **ACCIDENTE GRAVE.** Simion Ardelean, 81 ani, din Pecica, s-a angajat în traversarea Căii Timișorii din Arad prin loc nepermis și fără să se asigure. A fost surprins și accidentat grav de autoturismul 1 AR 9561, condus de Constantin Proca, 43 ani, timpliar la IMAR. ■ **Bruno Cosimo**, 52 ani, cetățean italian, a lovit din spate și accidentat grav pe Nagy Pavel, 68 ani, din Sinleani, care circula corect cu o bicicletă. A părăsit locul accidentului, a revenit cu alt autoturism, a transportat victima acasă la Sinleani și i-a dat 7000 lei să nu anunțe poliția. Dar... poliția a aflat. ■ **La Pincota**, Ștefan Vig, 62 ani, a efectuat un viraj cu bicicleta fără să se asigure. A fost surprins și accidentat grav de autoturismul 4 AR 9217 condus de Gheorghe Caraba din Arad. ■ **Oberti Domini**, 57 ani, cetățean italian, la intersecția Bv. Revoluției cu str. Crișan, n-a oprit autoturismul la STOP și a intrat în coliziune cu autoturismul 3 AR 4760 condus de Florian Groza, 24 ani, care circula regulamentar. A fost accidentat grav Florin Maier; alte două persoane au fost accidentate ușor.

■ **ACCIDENTE MORTALE.** În 29 octombrie a.c., în

Raze de căldură la poale de cetate

...31 octombrie 1992. O zi cu o dimineață ploioasă, apoi cu o amiază însorită. O zi obișnuită de toamnă. Și, totuși, o zi care, cel puțin în istoria Școlii Ajutătoare cu casă de copii din comuna lui Slaviel — Șiria, va rămîne înscrisă — poate într-un capitol aparte — prin semnificațiile ei. Să ne explicăm.

În acea zi, la orele amiezii au fost inaugurate și date în folosință noul local al internatului școlii și noua centrală termică proprie, obiective de investiții realizate, într-un timp foarte scurt, datorită colaborării fructuoase dintre Ministerul Muncii, Familiei și Ocrotirii Sociale Bayern (reprezentat, la festivitatea de inaugurare, de d-na Barbara Stamm, ministru secretar de stat); Asociația „Arbeiter Samariter Bund” din Wurzburg — Kitzingen (Germania), reprezentată de d-nii Thomas Riedl, și Thomas Kluphel, conducătorul și, respectiv director comercial; Secretariatul de Stat pentru Handicapați București, Prefectura Arad, Primăria Șiria.

Inaugurarea celor două obiective — despre a căror importanță practică nu mai

este nevoie să vorbim — a fost și rămîne, indiscutabil, ca un moment de bucurie și satisfacție pentru colectivul de elevi, cadre didactice și medicale din școală, o dovadă a modului în care se cere acționat pentru a asigura — și pentru copiii problemă cu probleme — condiții decente de educație și viață. Totul de-

Însemnări

pinde acum de modul în care se va ști să se gospodărească

și să se păstreze bunurile încredințate. Pînă atunci să mai consemnăm faptul că la momentul inaugural au participat d-nii Hans Jochen Fritz, consulul german la Timișoara, Stelian Ionuțiu, inspector general școlar, alți reprezentanți ai Consiliului județean Arad ai Inspectoratului școlar județean, ai Secretariatului de Stat pentru Handicapați București și ai Inspectoratului de stat teritorial pentru handicapați Arad, reprezentanți ai Băncii pentru investiții, Inspectoratului județean de poliție, Primăriei din Șiria, precum și d-nii preoți Teodor Poneavă și Pavel Savu care au oficiat o slujbă de sfințire.

C. SIMION

fon. ■ Prin același mod de operare s-a pătruns și în unitatea Expres Resco, de pe str. Abrud. S-au furat băuturi alcoolice, țigări și alte produse a căror valoare, reclamată, este de peste 160 mii lei. ■ O spargere a avut loc și la locuința lui Kruzly Ștefan din Satu Nou. Fiind surprins de proprietar, hoții au fugit. Se fac cercetări pentru identificarea lor.

■ **AUTOTURISME FURATE.** Din strada Paring a fost furat autoturismul marca „Mercedes”, maro metalizat, cu nr. M-WA-76355, proprietatea cetățeanului german Szalai Iosif. În autoturism se aflau pașaportul, permisul de conducere, CEC-uri și valută în numerar. ■ De pe str. Beiuș nr. 9 a fost furat un „Fiat Tipo” de culoare albăstru metalizat cu nr. MO-701226, proprietatea lui Petru Voicu din Arad.

■ **26 OVINE.** Din turma lui Constantin Marc, din Beiuș, au dispărut, în 19 octombrie a.c., 26 ovine. Nu știm din ce motive, dispariția a fost anunțată abia în 2 noiembrie.

■ **LABEĂ ZINCATĂ.** Au fost depistați Dumitru Asofiel, Gheorghe Spincănean și Mihai Andreia care au furat de la SC Stizo SA 20 coale tablă zincată.

■ **ABANDON.** În Pincota a fost găsită, abandonată, mașineta marca „Hoinar”, de culoare verde, cu nr. de circulație AR-1-3742.

■ **SINUCIDERE.** S-a sinucis prin spînzurare, la domiciliu său din Zărand, nr. 267, Ioșta Colompar de 70 ani.

mica publicitate

...are din pagina 1

■ Pierdut pechineză (maro — bot negru) marți. Găsit-
torului recompensă. Telefon
21425. (22159)

TEST CLUB vinde jocuri
de noroc și distractive la
prețuri avantajoase. Anga-
jam grafician-designer. Te-
lefon 17476, 27221, 68671.
(22880)

Repar garanțial televi-
zoare (alb-negru) la domi-
ciliul clientului, telefon
42722. (22881)

Cursuri practice BALMAR
de patru săptămâni conta-
bilitate firmelor particula-
re, coafură, manichiură, fri-
zerie, secretar — dactilo-
graf, croi — cusut. Telefon
21630 între orele 10-18.
(22867)

ACB Arad anunță că dis-
pone de locuri la școala de
șoferi pentru seria care in-
cepe în 11 noiembrie 1992.
Preț 12.000 lei și 60 l. ben-
zină. Informații telefon
12445. (21842)

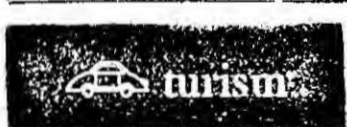
Caut femeie pentru in-
grijit copil 2 ani, Faleză-
Sud, bl. 2, sc. A, ap. 10.
(22139)

SC „SCHEDEA” angajează
vânzătoare profil alimen-
tar magazin ABC, str. Gh.
Hălmăgean nr. 191 (Alfa).
Informații telefon 60794 du-
pă ora 17. (22080)

Firmă autorizată repară
și modifică sunet TV la do-
miliul. Informații telefon
35084. (22100)

DIVEX EXECUTĂ: fa-
ianțări, tencuieli, zugrăveli,
instalații sanitare, INCA-
DREAZĂ: șofer. Telefon
65059. (22836)

Firmă particulară execută
prin comandă și programa-
re sobe teracotă cu tot ma-
terialul firmei, telefon 37006,
după ora 14. (20)

Firma „INCOTA ATLAS”
transportă rapid în GER-
MANIA persoane și pache-
te, cu autocar Scania și
Ikarus în fiecare miercuri.
Preț informativ 14.000 lei.
Informații telefon 39995 sau
32818. (22025)

TRANSPORT rapid, per-
soane în GERMANIA săp-
tăminal, până la destina-
ție. Informații telefon
61097, orele 9-17. (17936)

Firma româno-maghiară
„ODISEEA”, organizează
plecări în UNGARIA lu-
nea, miercuri, vinerea,
ISTANBUL 7 noiembrie,
două cazări. Prețuri a-
vantajoase, autocar ma-
ghiar, confortabil. In-
formații telefon 23823, lu-
nea, marțea, miercuri.
(21960)

PRIVATURISM oferă ex-
cursie VIENA — decembrie
și PARIS — ianuarie — te-
lefon 12148. (22143)

„TIRI” SRL. Organizează
excursii în fiecare sâmbătă
în UNGARIA, TURCIA în
07.11.92, POLONIA în 15.11.
92. Informații: B-dul Revo-
luției nr. 85. Telefon 18340,
orele 10-18. (22149)

Firma „TIFFANY” orga-
nizează excursii: TURCIA —
marți, UNGARIA joi —
Gyor, Erd, POLONIA —
08.11. Inscieri la Palatul
CENAD. Telefon 36202.

Firma MARCO POLO o-
feră: GERMANIA — trans-
port persoane, zilnic, tur-
retur, pe toate rutele. Asigu-
ră VIZĂ și ADAC. Excursii:
UNGARIA, zilnic. POLO-
NIA, CEHOSLOVACIA,
TURCIA, săptăminal; GRE-
CIA, SPANIA, FRANȚA,
CIPRU, THAILANDA, SUA,
ANGLIA, CHINA — lunar.
Inscieri Hotel MUREȘUD
telefon 11543, zilnic orele 9-
17. (22181)

Agenția de turism „IVAN”
organizează excursii în UN-
GARIA în fiecare marți și
vineri. Telefon 69256 cu se-
diul Micălaca, bl. 138, et.
III, ap. 10, Arad. (22136)

NOR ALB rămâne la pre-
țul de 7000 lei și 20 DM
cheltuieli externe pentru
excursiile de VARȘOVIA,
cu o noapte cazare, ghid de
naționalitate poloneză „DA-
NA”, în fiecare luni. In-
formații la telefon 60968 și
magazinul NOR ALB din
str. Meșianu nr. 16. (22079)

Transport în 8 noiembrie
pe soane în GERMANIA, la
MULDORF și WALKRAI-
BURG, telefon 75141. (22806)

A.F. GLORIA organizează
excursii după cum urmează:
BUDAPESTA cu plecarea
sâmbătă ora 5,00 și ina-
poierea duminică seara;
TURCIA, 15 noiembrie și
POLONIA în fiecare luni.
Practicăm prețuri minime
la condiții de mare confort
și rapiditate. Inscieri la
dl. prof. CALINESCU, Bd.
Vasile Milea nr. 3, et. 1,
apt. 3, telefon 21376. (22868)

decese

Cu profundă durere an-
unțăm că s-a stins din via-
ță după o scurtă și grea su-
ferință, la vârsta de 60 de
ani, iubitul nostru fiu, soț,
tată și bunici ANGHIEL TRAI-
AN (TITI). Inmormintarea
are loc miercuri, 4 noiem-
brie 1992, ora 14, de la Ca-
pela cimitir Micălaca. Fa-
milia îndoliată. (22820)

Cu adincă durere anun-
țăm încetarea fulgerătoare
din viață a celui care a fost
soț, tată, socru și bunici
SOLTESZ IOAN în vârstă de
61 ani. Inmormintarea va
avea loc azi 4 noiembrie
1992, ora 12 la Cimitirul din
Bujac. Familia îndoliată.
(22923)

memoria

Colectivul secției boli cro-
nice, Spital Municipal Arad
este alături de colega GLO-
GOVICEANU GEORGETA în
marea durere pricinuită
de decesul dărilor și transmi-
te sincere condoleanțe.

Sintem alături de colegul
nostru, prof. CINCA IOAN
în marea durere cauzată de
decesul tatălui său. Colectivul
de cadre didactice al
Grupului Școlar Industrial
nr. 13 Arad. (22870)

Colectivul SCCA Tehno-
metalica Arad sintem alături
de colega noastră JURJEU
ANGELA în grea pierde-
re pricinuită de moartea
mamei sale. (22853)

Dragă ANA, în 4 octom-
brie 1956 ai fost mireasă ca
în anul 1992 în 11 septembrie
ai trecut în calea veșniciei
despărțindu-te pentru tot,
deamna de cei dragi. Te plîng
nepoții Ciprian, Cosmin, fi-
ca Steluța, ginerele Gheor-
ghe, dar mai tare te plîng
soțul Gheorghe care a ră-
mas singur între patru pe-
reți. Soțul Gheorghe.
(22819)

Personalul medical pedia-
trie din Complexul dispen-
sarului Micălaca transm-
ite sincere condoleanțe și în-
treaga compasiune d-nei dr.
DOCHNAL VERONICA la
dureroasă despărțire de ta-
tăl-socru. (22807)

Cu adincă durere regre-
tăm dispariția prematură a
colegii noastre HANTIG E-
LENA. Un ultim rămas bun
din partea colegelor de la
secția a IV-a întreprinderea
„Moda” SA. (22797)

Colegii de la SC APEL A-
rad sint alături de ing.
DOCHNAL ROBERT în ma-
rea durere pricinuită de
pierderea tatălui. (22179)

Sintem alături de familia
ing. MICULA PETRU la
marea durere a pierderii ta-
tălui. Sincere condoleanțe
familia CRISAN din Păuliș.
(22172)

Sintem alături de colegul
nostru ing. MICULA PETRU
la marea durere a pierderii
tatălui. Sincere condoleanțe.
Serviciul aprovizionare CET.
(22170)

Azi, 4 noiembrie 1992 se
împlinește un an de la de-
cesul celui care a fost dr.
STELEA SEVER, MEDIC
PRIMAR CHIRURG. O cli-
pă de reculegere pentru cei
care l-au cunoscut și l-au
respectat. Familiile îndolia-
te dr. STELEA și Inginer
Hălmăgean. (22812)

Familia PETRE MARIN
aduce mulțumiri tuturor
prietenilor, vecinilor și co-
legilor de la Foraj SA ZA,
dărilor care au fost alături
de noi la greua încercare
pricinuită de decesul celui
care a fost soț, tată și bu-
nici MARIN N. ȘTEFAN.
Dumnezeu să-l odihnească!
(22821)

Regretăm profund pierde-
rea prietenului nostru WITI
ANGHEB și sintem alături
de familia îndoliată, Fam-
lia Iordache, Crăciun, Ar-
delean. (22820)

Dureros omagiu la șase
luni de la despărțirea de
draga noastră prietenă și
colegă educatoarea pensio-
nară HORTENSIA DRAGOȘ,
născută DĂRĂU. Lacrimi și
păreri de rău. Sofica, Mar-
oara, Anșoara. (22002)

Colectivul secției Boli
Pulmonare cronice a Spita-
lului Municipal Arad este
alături de colega MEHES
MARIJA, asistentă-șefă a
secției — în marea durere
pricinuită de moartea tată-
lui. Sincere condoleanțe.

STEX — PLATESTE —
STEX!!!
CIRCUIT DE INTRAJUTO-
RARE. SISTEM GERMAN
Avind în vedere afluenta
mare de participanți STEK
anunță mărirea numărului
de premieri după cum ur-
mează:

MIERCURI 4.11.92
orele 10—16.00
A 0021—A 0030
B 0021 — B 0030
C 0021 — C 0030
D 0021 — D 0030
JOI 5.11.92
orele 10—16.00
A 0031 — A 0045
B 0031 — B 0045
C 0031 — C 0045
D 0031 — D 0045

În funcție de numărul încasărilor premiilor cresc săp-
tăminal.
Inscieri și reinscieri se pot face zilnic după pro-
gramul cunoscut: zilnic 8—16.00; sâmbătă 9—12.00.
Adresa noastră: str. Săvinești nr. 1 (colț cu Me-
șianu, în curte cu cabinetul STOMA 20). (3785)

RAT ARAD
REGIA AUTONOMA DE
TRANSPORT ARAD
cu sediul în Arad, Calea
Victoriei nr. 35-37
ANGAJEAZĂ

— 10 șoferi-autobuz, pentru coloana din municipiul
Arad.
De asemenea, scolarizează conducători auto în ve-
derea obținerii permisului de conducere pentru autobu-
ze. Condiții pentru scolarizare: conducător auto cu ve-
chime minimă de 3 ani lucrați pe autovehicul categoria
C, cu domiciliul stabil în municipiul Arad. (3784)

S.C. „Fox” S.R.L. Arad
Str. Andrei Șaguna nr. 133
VA OFERA
La prețuri avantajoase en
gros următoarele produse:
— Banane — 330 lei/kg
— Ouă Kinder
— Tic-Tac, Maggi
— Dulciuri Import
— Ulei Texaco
Program 9-17, telefon: 17606.
(3815)

KINDER SORPRESA
GAMERA DE COMERȚ
ȘI INDUSTRIE
A JUDEȚULUI ARAD
Întocmește, prin specialiști
de înaltă calificare și probl-
tate profesională, toată docu-
mentația necesară constituirii
de societăți comerciale, in-
clusiv obținerea cu operativitate
a înregistrării societății.
lor mixte la Agenția Română
de Dezvoltare, precum și acte de modificare a documente-
lor constitutive ale societăților comerciale, acordând totoda-
tă sprijin și îndrumare necesară pentru finalizarea as-
telor până la înmatriculare, la tarife deosebit de avanta-
joase, care includ și operațiunile de codificare SAEN a so-
cietăților.
Informații suplimentare la telefon 33032, 36438, înfa-
șura 33. (3812)